

Redeneerlijen Regionale Investeringsagenda (RIA) KOP

- Investeren in Brede welvaart en een weerbare en veerkrachtige Kop van Noord-Holland -

Onderliggende Regionale investeringsagenda voor de Kop van Noord-Holland is een product dat (mede) invulling geeft aan het advies in het rapport Elke Regio Telt! vanuit het perspectief van de mobiliteit in de regio.

Zoals ook gesteld in de **'Position Paper Elke Regio Telt Kop van Noord-Holland'** d.d. mei 2024 zet de Kop de komende decennia in op het **faciliteren van de ontwikkelingen in de diverse (economische) sectoren**. Met de totstandkoming van de RIA wordt ingezet op een programmatische aanpak om te komen tot acties op de volgende doelen uit het rapport Elke Regio Telt!: 1. De herijking van de beleids- en investeringslogica; 2. Ontwikkelen van bouwstenen voor langjarige regionale toekomstagenda's; 3. Versterken en verstevigen van de relatie tussen Rijk en regio.

Het **Rapport Elke Regio Telt!** staat stil bij de aard en omvang van de regionale verschillen en achterstanden in Nederland. Het doel is bijdragen aan een nieuwe aanpak van regionale verschillen in brede welvaart om daarmee Nederland als geheel sterker te maken.

Het rapport is geschreven door de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (RLI), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB).

Middels de Regionale Investeringsagenda (RIA) geven wij over de lijn van **Brede welvaart voor de regio**, alsóók vanuit het perspectief van **weerbaarheid** invulling aan de toekomstige mobiliteitsagenda van de Kop van Noord-Holland.

Brede welvaart

Afwegingskader

Naast de regionale mobiliteitsambities 1. Slim, schoon en veilig netwerk; 2. Fijnmazig netwerk binnen de regio – slim en schoon; 3. Robuuste verbindingen met de regio's, kijkt de regio ook nadrukkelijk naar de **bijdrage aan bredere maatschappelijke doelen en opgaven**. Hiervoor wordt onder andere geput uit de regionale Samenwerkingsagenda (brede welvaart), het mobiliteitsbeleid van Noord-Holland Noord, de provinciale mobiliteitsvisie, relevante bestuurlijke nota's over Brede Welvaart en het rapport Elke Regio Telt!.

Dit resulteert in een **afwegingskader** waarbij nader invulling wordt gegeven aan de thema's **Nationaal belang, Groei economie, Aantrekkelijke leefomgeving, Duurzame mobiliteit en Bereikbare regio**.

(Inter)nationaal belang

Vanuit het perspectief van de geopolitieke en economische ontwikkelingen zijn er in de Kop van Noord-Holland ontwikkelingen die kunnen worden aangemerkt als "van (inter)nationaal belang".

- De **groei** van de **Koninklijke Marine** ingegeven door de huidige geopolitieke context.
- De groeiende noodzaak vanuit de **energietransitie** om de ontwikkelingen van wind op zee te faciliteren, zoals monitorings- en onderhoudsactiviteiten en borging van de energiezekerheid en veiligheid.
- De **datacenters** die de regio ondertussen rijk is.
- De toonaangevende rol van de **Energy and Health Campus** in Petten in de wereld van de medische zorg.
- Én de status die de Kop van Noord-Holland heeft verworven in de **landbouw, agri&food, bloembollen- en zaadverdelingssector**.

Ontwikkelingen die eisen stellen aan de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de mobiliteit in de regio.

Een weerbare en veerkrachtige Kop van Noord-Holland Noord.

In aanvulling op het afwegingskader wat vanuit de brede welvaart aspecten is vormgegeven voelen de partners in de regio de noodzaak om de **mobiliteitsbehoefte in de Kop vanuit een ander perspectief** te schetsen. Daar waar woningbouw een belangrijke drijfveer is van mobiliteitsontwikkelingen, zien we in de Kop andere aanleidingen die naar alle waarschijnlijkheid óók invloed kunnen gaan hebben op de mobiliteitsopgaven in de Kop, en het van groot belang is dat de netwerken robuust zijn.

De **groei van de economische activiteiten** en daarmee de bereikbaarheid in de Kop van Noord-Holland Noord is belangrijk voor de regionale ontwikkeling en leefbaarheid, én ook voor Nederland als geheel. Zo worden er vanuit Den Helder in de nabije toekomst grote windparken op zee onderhouden en is het de thuisbasis van de groeiende Koninklijke Marine en de Kustwacht.

De nabijgelegen **luchthaven** vervult een belangrijke rol als **maritieme veiligheidsbasis**, onder andere voor toezicht op en beveiliging van kritieke infrastructuur op de Noordzee, zoals pijpleidingen, kabels en energie-installaties. Daarnaast faciliteert de luchthaven **grensbewaking (Frontex)**, militaire inzet en logistieke ondersteuning bij civiele offshore-operaties.

Óók de Energy & Health Campus van **duurzame energie en nucleaire geneeskunde** in Petten, de **datacenters** en de status van de Kop van Noord-Holland in de **landbouw, agri&food, bloembollen- en zaadveredelingssector**, zijn speerpunten in de sociaaleconomische ontwikkelingen voor de regio.

De groei in de diverse sectoren biedt veel kansen en mogelijkheden voor verdere **sociaaleconomische ontwikkeling**. Tegelijk maakt de combinatie van functies dat het strategische belang van de Kop voor de Europese veiligheid en nationale energiezekerheid toeneemt. Ook maakt de veranderde veiligheidssituatie in de wereld duidelijk dat de **regio** ook **robuust moet zijn** voor mogelijke voorvallen en bedreigingen. Daarom is het essentieel dat **weerbaarheid en veerkracht** expliciete **aandachtspunten** zijn in het **ruimtelijk, economisch en infrastructuurbeleid van de regio**. Weerbaarheid en veerkracht houdt in dat de samenleving, het economisch systeem en de infrastructuur zo worden ingericht en beheerd, dat ze bestand zijn tegen verstoringen, cyberaanvallen en andere bedreigingen. Op het niveau van bereikbaarheid in de Kop (en het Maritiem Cluster), kan dit worden vertaald naar een infrastructuurnetwerk dat onder veel verschillende omstandigheden goed blijft werken.

De **huidige hoofdinfrastructuur** van de Kop is **kwetsbaar**. De hoofdstructuur van de Kop bestaat uit een netwerk van enkelbaans N-wegen, een spoorlijn met enkelspoor en de snelweg A7. Dit netwerk is kwetsbaar in geval van drukte, bij ongelukken, uitval van kunstwerken, en vertragingen bij NS. Daarnaast **ontbreekt** het aan **onderlinge verbindingen** die robuuste capaciteit en directe koppelingen bieden voor een veerkrachtige verkeersafwikkeling.

Om deze **kwetsbaarheid te verminderen en de robuustheid van het bereikbaarheidsnetwerk te vergroten**, zijn mogelijk andere plannen en prioriteiten nodig. Er zijn diverse mogelijkheden, zoals mobiliteitsmanagement op logistiek en personenvervoer, maar ook het verbreden van N-wegen, het verdubbelen van de spoorlijn of het aanleggen van een ladderstructuur die de verschillende N-wegen beter met elkaar verbindt. Het is **belangrijk om deze opties en andere opties te analyseren** op de effecten die ze kunnen hebben op de veerkracht van de regionale ontwikkeling en nationale belangen en af te wegen tegen de maatschappelijke kosten en baten.

Opgaven in de Kop

Inleiding

De mobiliteitsopgaven in de regio laten zich enerzijds voeden vanuit de bekende parameters zoals de **woningbouwontwikkeling** en de **ontwikkelingen in de economische sectoren**, gecombineerd met de uitdagingen en beleidsdoelen in de regio.

Aanvullend op deze benadering, is het essentieel dat **weerbaarheid en veerkracht** expliciete aandachtspunten zijn in het ruimtelijk, economisch en infrastructuurbeleid van regio Kop en het Rijk samen. Weerbaarheid en veerkracht worden niet gevoed vanuit een vraaggerichte benadering, maar vragen om een **aanbodgerichte benadering**. Blijft het systeem werken ingeval er zich een voorval of incident voordoet? Wat is er nodig om het systeem robuust te maken en onder veel verschillende omstandigheden te laten blijven functioneren?

De wens van de partners in de regio is om deze **analyse nader uit te werken** als onderdeel van de mobiliteitsagenda. Dit kan parallel in samenhang worden uitgewerkt met de ontwikkelingen in het Maritiem Cluster en de totstandkoming van het Ontwikkelperspectief NHN.

Op basis van de opgaven uit het afweegkader ontstaan een aantal specifieke gebiedsoverstijgende opgaven. Deze zijn hier samengevat:

- **Verkeersveiligheid verbeteren:** De N9, N99 en N250 zijn onvoldoende verkeersveilig en het aantal voertuigkilometers op onveilige wegen neemt toe.
- **Netwerk robuuster maken voor verstoringen:** De reistijd op de N9, N99 en N250 is onbetrouwbaar door het aantal ongevallen en grote verkeersintensiteit op piekdagen.
- **Bereikbaarheid economische clusters vergroten:** De bereikbaarheid van het Maritiem Cluster is onbetrouwbaar, en de ov-bereikbaarheid van EHC Petten en Agriport is beperkt.
- **Sociale inclusiviteit bevorderen:** Er zijn grote verschillen in ov- en fietsbereikbaarheid ten opzichte van de autobereikbaarheid, dit terwijl niet iedereen in de regio toegang heeft tot een auto.
- **Regionaal fietsnetwerk verbeteren:** Het aandeel fietsverplaatsingen daalt in de toekomst. Een kwalitatief regionaal fietsnetwerk is essentieel omdat dit bijdraagt aan vrijwel alle brede welvaartsdoelen en de bereikbaarheid van inwoners zonder auto.
- **Oost-westverbindingen verbeteren:** De beperkte kwaliteit op bestaande oost-westverbindingen evenals het ontbreken van een zuidelijke randweg Middenmeer of een extra verbinding als bijvoorbeeld de N77, zorgt voor sluipverkeer door dorpskernen, dit vermindert de lokale leefbaarheid en beperkt de regionale bereikbaarheid.
- **Versterken Helderse Lijn:** De Helderse lijn vormt de ruggengraat van het ov-netwerk in de regio. Het verhogen van de kwaliteit van deze lijn vormt de basis om de bereikbaarheid op peil te houden en om specifieke voorzieningen zoals ziekenhuizen en onderwijsinstellingen te bereiken voor inwoners zonder auto.
- **Leefbaarheid binnenstad Den Helder vergroten:** Tijdens piekmomenten staat de leefbaarheid van Den Helder onder druk door onder andere het sluipverkeer naar de TESO-

Totstandkoming maatregelpakketten

Om de **mobiliteitsopgaven scherp in beeld** te krijgen, zijn zowel de huidige situatie (2023) als de verwachte situatie in 2040 op hoofdlijn doorgerekend (Quickscan Prognosetool). Hierbij is rekening gehouden met de verwachte groei van het **aantal inwoners en arbeidsplaatsen**, evenals met **vastgestelde ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit**. Op deze manier is de opgave voor de toekomst inzichtelijk gemaakt.

Op basis van de geconstateerde opgaven zijn in samenwerking met de werkgroep **twee maatregel-pakketten** opgesteld: een **infrastructuurpakket** en een **beleidspakket**. Voor elk maatregelpakket zijn de **effecten** afzonderlijk **doorgerekend**.

De **bijdrage** van beide pakketten **aan de beleidsdoelen** is beoordeeld aan de hand van het afwegingskader. Op basis van deze beoordeling én een werksessie waar de vier koptgemeenten, provincie Noord-Holland, het ministerie van I&W, Rijkswaterstaat, ProRail, NS en Defensie aan hebben meegewerkt, is een **kansrijk maatregelpakket** opgesteld met de **voorgestelde gebiedsoverstijgende maatregelen**.

Kansrijke maatregelen

Infrastructuurmaatregelen hebben de grootste invloed op bereikbaarheid, verkeersveiligheid en robuustheid, terwijl beleidsmaatregelen vooral bijdragen aan verkeersveiligheid en leefbaarheid. Samen kunnen deze nog meer bijdragen aan de brede welvaart van de regio. Sommige maatregelen worden pas realistisch uitvoerbaar wanneer ze gepaard gaan met beleidsmaatregelen. Er is synergie tussen de push- en pullmaatregelen nodig, die samen het grootste effect hebben op de doelen.

Met behulp van het afweegkader en een werksessie is gekomen tot de volgende kansrijke maatregelen waar de Kop op inzet:

- **Ontvlechten bestemmingsverkeer Den Helder / Maritiem Cluster:** Door aanpassingen van de N250, aanleg van de Ravelijnbrug en verleggen van de Moormanbrug verbetert de leefkwaliteit in Den Helder en de doorstroming naar het Maritiem Cluster en veerhaven TESO.
- **Aanpassen N9, N99 en N250:** Op deze N-wegen worden maatregelen om de verkeersveiligheid te vergroten, zoals het aanbrengen van rijbaanscheiding, aanpassen van diverse kruispunten en het omleggen van de N9 om de dorpskernen heen. Deze maatregelen verkleinen de kans op verkeersongevallen en vergroot de betrouwbaarheid van het netwerk.
- **Inzetten op 30 km/h:** Binnen de bebouwde kom invoeren van 30 km/h, vooral op wegen met fietsstroken of een verblijfsfunctie, voor de verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid.
- **Stimuleren van fietsgebruik:** Door het realiseren van doorfietsroutes, de werkgeversaanpak en het stimuleren van het gebruik van e-bikes stimuleren van fietsgebruik en daarmee duurzame mobiliteit.
- **Frequentieverhoging op de Helderse Lijn:** Verhogen van het aantal treinen van 2 naar 4 treinen per uur tussen Alkmaar en Den Helder. Dit gaat hand in hand met maatregelen om het gebruik van de trein te verhogen, zoals het toevoegen van programma en voorzieningen, een lagere parkeernorm, toevoegen van fietsenstallingen en verbeteren van de verblijfskwaliteit bij ov-knooppunten.
- **Oost-westverbindingen verbeteren:** De aanleg van de zuidelijke randweg Middenmeer en verbeteren van de N248 en N242 zorgen samen met een snelheidsverlaging op de sluiproutes tot een verbeterde verkeersafwikkeling op de oost-westverbinding en een verbetering van de leefkwaliteit in de dorpen.
- **Bereikbaarheid Agriport:** Het toevoegen van een bushalte en mobipunt verbetert de ov-bereikbaarheid van Agriport. Daarnaast wordt een noordelijke ontsluiting gerealiseerd waardoor de regio niet langer afhankelijk is van de enige ontsluiting aan de zuidkant.
- **Doelgroepgerichte oplossingen sociale inclusiviteit:** De Kop is in grote mate een autoafhankelijke regio, maar dit vervoersmiddel is niet voor iedereen een optie. Om vervoersarmoede te verminderen is het nodig om maatregelen aan te bieden voor specifieke doelgroepen, zoals fietslessen, flexvervoer en mobipunten.

Zoals eerder gesteld hebben de partners in de regio gesignaleerd dat een **nader onderzoek naar de kwetsbaarheid en robuustheid van het netwerk** van grote waarde kan zijn om alle doelgroepen en sectoren in de toekomst te kunnen blijven bedienen.